

עפ"ת (מרכז) 20511-04-17 - אברהם בן ששון נ' מדינת ישראל

עפ"ת (מרכז) 20511-04-17 - אברהם בן ששון נ' מדינת ישראל מחוזי מרכז

עפ"ת (מרכז) 20511-04-17

אברהם בן ששון

נגד

מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

[30.01.2018]

כבוד הנשיא אברהם טל - אב"ד

כבוד השופטת זהבה בוסתן

כבוד השופטת נאוה בכור

פסק דין

- נגד המערער הוגש כתב אישום בתיק גמ"ר 11-06-15 (בית משפט לתעבורה מחוז המרכז) בגין גרימת מותו ברשלנות של נהג רכב פרטי שעמד בסמוך לרכבו, בנתיב האמצעי של כביש 6, לאחר שעבר תאונה קלה. על פי הנטען, המערער, שנסע במהירות של 119 קמ"ש, הבחין במנוח רק כשהגיע בסמוך לרכבו והחל לסטות שמאלה אך הוא פגע במהלך סטייתו עם חזיתו הימנית של רכבו בחלק האחורי של רכב המנוח, שם עמד המנוח, וגרם למותו. פרטי הרשלנות שיוחסו למערער היו שלא התאים את מהירות נסיעתו לתנאי הדרך ולרכב המנוח, שלא הבחין ברכב המנוח מבעוד מועד ושלא סטה בזמן ובאופן שנדרש כדי להימנע מפגיעה ברכב המנוח.
- בדיון שהתקיים בבימ"ש קמא ביום 29/10/15 אמר ב"כ המערער כי המערער מודה בקשר הסיבתי בין התאונה למות המנוח, אך בטרם יכפור, לאור דברי התובע שיש מקום לפגישה בתיק, ביקש, בהסכמת התובע, דחייה לצורך קיום המפגש.
- בדיון שהתקיים ביום 14/12/15 הודה המערער בנהיגת הרכב במקום התאונה ובקשר הסיבתי אך כפר במהירות נסיעתו הנטענת וביתר הטענות שמבססות את נהיגתו הרשלנית, התיק נקבע ל-4 מועדי הוכחות.
- בישיבה ביום 2/5/16 העיד הבוחן חיים גדליה והוגש תיק מוצגים ובשל בדיקה רפואית של ב"כ המערער נקבעה המשך חקירתו הנגדית של הבוחן (ראה עמ' 5-16 לפרוטוקול).
- בפתח ישיבת יום 26/9/16 הודיע ב"כ המאשימה כדלקמן:

"הגענו להסדר לפיו הנאשם יחזור בו מכפירתו, יודה בכתב האישום, יורשע, הצדדים יעתרו במשותף לעונש של 6 חודשי מאסר שבמידת האפשר ירצו בדרך של עבודות שירות, פסילת רישיון נהיגה בפועל למשך 3 שנים, לענין הפסילה המאשימה תבקש שעונש הפסילה יחל לא יאוחר מחודש ינואר 2017 וההגנה תבקש שעונש הפסילה יחל בחודש מרץ 2017. בנוסף נעתור במשותף לפיצוי לאלמנה בסך 10,000 ₪ בחמישה תשלומים, קנס, מאסר על תנאי ופסילה על תנאי".

ב"כ הנאשם אישר את הדברים ואמר שהסביר למערער את פרטי ההסדר והמערער מסכים לו ומבין שבית המשפט לא כבול להסדרים.

הנאשם אמר "מאשר".

לאור הדברים הנ"ל התיר בימ"ש קמא למערער לחזור בו מכפירתו.

בהתאם להודאתו הרשיע ביהמ"ש קמא את המערער בגרם מוות ברשלנות, ובהתאם להסדר שלח אותו לממונה על עבודות שירות שיבדוק התאמתו לביצוע עבודות שירות. הדיון נדחה לקבלת חווה"ד והמשך טיעונים לעונש ביום 22/11/16 (ראה עמ' 17-18 לפרוטוקול).

6. בתאריך 15/11/16 התקבלה חוו"ד הממונה לפיה המערער מתאים לרצות מאסר בעבודות שירות. בשל התקף לב שעבר המערער ביום 17/11/16 (ראה סיכום רפואי מביה"ח מאיר) נדחה הדיון בטיעונים לעונש ליום 7/2/17.

7. ביום 3/1/17 ביקש ב"כ המערער בכתב לאפשר למערער לחזור בו מהודאתו שכן הוא הסכים להסדר הטיעון בשל טעות בשיקול דעתו, שנבע מלחץ והרתעתו מההליך המשפטי.

ב"כ המערער טען כי המערער, לאחר מחשבה ממושכת עם עצמו ומרצון כן ואמיתי, נימלך מהודאתו והוא מבקש לעמוד על חפזו ולהוכיח אותה, כאשר רצונו נתמך ע"י נסיבותיה העובדתיות של התאונה, המצב הראייתי והתיקון של יסוד הרשלנות בחוק (ראה סעיפים 8-10 לבקשה).

8. ב"כ המשיבה התנגד לבקשה וטען שהודאת המערער, שהיה מיוצג ע"י סגור במשך כל ההליך והמו"מ עם המאשימה, לא ניתנה מתוך לחץ או כשל בייצוג והמניע האמיתי להגשתה, כ-4 חודשים לאחר הסדר הטיעון, הוא ניסיון טקטי לשפר עמדות ולערוך מקצה שיפורים בהסדר.

9. בימ"ש קמא, על סמך הבקשה והתגובה בכתב של ב"כ הצדדים, דחה את הבקשה, לאחר שסקר את ההליכים שהתנהלו בפניו ופסיקה רלוונטית.

10. נימוקי ההחלטה בכתב:

א. בימ"ש קמא לא התרשם שהודאת המערער והסכמתו להסדר הטיעון נבעה מטעות בשיקול דעתו, מלחץ או מהרתעתו מההליך המשפטי.

- ב. הנסיבות שקדמו לבקשה (ראה הפרוט בפתח פסק הדין) מצביעות על כך שהודאת המערער לא התקבלה כלאחר יד אלא לאחר הפעלת שיקול דעת וסיוע בייעוץ משפטי לאורך כל ההליכים, מבלי שהמערער טען כלפי הייעוץ המשפטי שקיבל.
- ג. גם בפני הממונה על עבודות שירות, אליו נשלח המערער על פי ההסדר, לא העלה כל טענה.
- ד. אמנם הבקשה הוגשה לפני מתן גזר הדין אך אין בכך כדי לגרום לקבלתה שכן היא הוגשה זמן קצר לפני המועד שנקבע למתן גזר הדין ולאחר מספר חודשים מאז הוצג ההסדר בביהמ"ש.
- ה. המערער נכח בכל הדיונים בביהמ"ש, ההסדר הוסבר לו ורק סמוך למתן גזר הדין החליט להתחרט.
- ו. לא מתקיימות נסיבות חריגות שיצדיקו קבלת הבקשה שכן ההודאה לא נעשתה מתוך אילוץ, לחץ או אי הבנה, ולא קיים חשש שניתנה בניגוד לרצונו האמיתי או בניגוד לאמונתו הכנה בחפותו.
- ז. בקשת המערער לחזור בו מהודאתו לא נובעת ממניע שנעוץ באמונה מלאה בחפותו אלא מחששו מתוצאות הדיון וממידת הענישה.
11. לאחר מתן ההחלטה ולבקשת ב"כ המערער קיים ביהמ"ש קמא דיון בנוכחות המערער בו אמר המערער את הדברים הבאים:
- "לפני כשלוש שנים עברתי תאונת דרכים בכביש 6 בו לצערי נ ג דם. מתחילת המשפט אני ידעתי בתוכי שאני לא אשם. התביעה הציעה עסקה. אני הסכמתי לעסקה. אני אף פעם לא הייתי בבית המשפט. בגלל החששות שלי והחרדות שלי הסכמתי לעסקה. עברו עוד כמה חודשים, אני נאכלתי, קיבלתי אירוע לב בגלל זה. שכבתי בטפול נמרץ ואמרתי לעצמי שאני יודע שאני לא אשם. אני יודע כי שיקול הדעת שלי לא היה נכון מבחינת הסכמה לעסקה. פניתי לעו"ד שלי וביקשתי לפתוח את התיק מחדש. הדבר מאוד קשה לי. אני שרתתי ביחידה מובחרת בצבא. הדבר פגע בי נפשית. אני יודע שאני לא אשם, אני מרגיש שאני לא אשם ולכן אני מבקש לפתוח את התיק מחדש.
12. לאחר דברי המערער טען בא כוחו שהוא לא יכול להרוויח דבר מחזרתו מההודאה.
- ב"כ המשיבה הציג את הסדר הטיעון בכתב וטען כי ב"כ המערער פנו למשיבה והציעו את ההצעה שהתקבלה בהסדר הטיעון, לא מדובר בהסדר טיעון רגעי שנעשה בבימ"ש קמא לאחר שהבוחן מטעם המשיבה העיד בנוכחות המומחה מטעם ההגנה.

13. ביום 23/2/17 החליט בימ"ש קמא שגם לאחר ששמע את דברי המערער ושקל את הבקשה ואת תגובת המשיבה לא מצא מקום לשנות מהחלטתו שלא להתיר למערער לחזור בו מהודאתו. כלפי החלטה זו מכוון הערעור שבפנינו.
14. להשלמת התמונה העובדתית נציין כי ביום 23.2.17 גזר ביהמ"ש קמא את דינו של המערער תוך שכיבד את הסדר הטיעון.
- נימוקי הערעור
1. המערער לא נשאל, במסגרת הצגת ההסדר, ע"י בימ"ש אם הוא מודה במיוחס לו וההודאה לא נאמרה מפיו.
 2. בימ"ש קמא לא ציין בהחלטתו, גם לאחר ששמע את דברי המערער ביחס לבקשתו, שאינו מאמין למערער.
 3. המערער חזר בו מהודאתו למרות שידע מה העונש שצפוי לו ולכן לא חשש ממנו, מה גם שמדובר בעונש קל מעונש מאסר מאחורי סורג ובריח שהיה צפוי לו אם היה מורשע לאחר שמיעת ראיות.
 4. הבקשה הוגשה לפני מתן גזר הדין.
 5. מעיון בראיות המשיבה ובעדות הבוחן מטעמה עולה חשש ממשי שמדובר בהרשעת חף מפשע.
 6. במהלך הדיון בפנינו טען ב"כ המערער שהוא אמנם הציע למערער לקבל את ההסדר המקל, והמערער הסכים בגלל שבשלב מסוים "נשבר" לו מהתמשכות ההליך ובימ"ש קמא לא נכנס לפרטי התיק ולא אמר לו במעמד הצגת ההסדר שמדובר בהסדר.
- לטענתו, למשיבה היה כשל ראייתי חמור בתיק והשופטת אמרה שהמנוח התרשל. המערער קיבל התקף לב בגלל שהרגיש שאינו אשם ואין מקום לקביעה שביקש לחזור מהודאתו בגלל שחשש מהעונש שצפוי לו, שכן הוא היה ידוע לו. ב"כ המערער טען שנסיבות קרות התאונה מראות שלא ניתן לקשור את נהיגת המערער לתאונה ובימ"ש קמא שם מקלות בגלגלי המערער בדרכו לזיכיון.
- תגובת המשיבה
1. אמנם למשיבה היה קושי ראייתי משמעותי שגרם לה להגיע להסדר, אך ב"כ המערער פנה אליה וניהל מו"מ ממושך במהלכו הציג את כל טענותיו ובסופו הגיעו להסדר הטיעון.

2. המערער היה נוכח בכל הדיונים בבימ"ש קמא ובא כוחו, שאינו עו"ד חדש בתחום, הצהיר בביהמ"ש שהסביר למערער את כל פרטי ההסדר, המערער אישר אותו ובימ"ש קמא הרשיע את המערער לפיו.
3. אין למערער הסבר לחלוף הזמן הרב מאז הצגת ההסדר לביהמ"ש ועד למועד שבו ביקש לחזור בו מהודאתו ולבטל את ההסדר.
4. מדובר בהליך חריג של חזרה מהודאה והמערער לא הציג נסיבות חריגות שמצדיקות לנקוט בו. דיון והכרעה
1. סעיף 153(א) לחסד"פ מסמיך את ביהמ"ש להתיר לנאשם שהודה בביצוע עבירה לחזור בו מהודאתו מנימוקים מיוחדים שיפרט בהחלטתו (ההדגשה לא במקור).
- הפסיקה, שחלקה הובאה בהודעת הערעור ובבקשה נושא ההחלטה וכן בהחלטת בימ"ש קמא נושא הערעור, קבעה שהיתר לנאשם לחזור בו מהודאתו יינתן בנסיבות חריגות כשנפל פגם ברצונו החופשי ובהבנתו את משמעות הודאתו או שזו הושגה שלא כדין.
- הפסיקה קבעה שיש להחיל את הוראת סעיף 153(א) לחסד"פ בצמצום ולהפעיל אותה רק בנסיבות חריגות (ראה ספרו של י. קדמי ז"ל, על סדר הדין בפלילים, עמ' 1374-1381 והפסיקה המצוטטת שם).
2. לאחר שעיינו בפרוטוקול הדיונים בבימ"ש קמא, בבקשה נושא ההחלטה, בתגובת ב"כ המשיבה ובדברי המערער בבימ"ש קמא ושמענו את טיעוני ב"כ הצדדים, הגענו למסקנה שלא הוצג בפני בימ"ש קמא, כמו גם בפנינו, כל נימוק מיוחד או נסיבה חריגה המצדיקה חריגה מהכלל לפיו נאשם שהודה בביצוע עבירה יורשע בביצועה (אלא אם החליט ביהמ"ש שלא להרשיע אותו מנימוקים שמצדיקים אי הרשעה).
3. אנו דוחים מכל וכל את טענת ב"כ המערער לפיה המערער לא נשאל ע"י ביהמ"ש קמא אם הוא מודה בעובדות כתב האישום ובעבירה שכן התנאי הראשון להסדר הטיעון בכתב ובעל פה שהוצג לבימ"ש קמא ע"י ב"כ המאשימה ואושר ע"י ב"כ המערער שמייצג אותו במהלך הדיון בערעור וע"י המערער עצמו, הוא שהמערער יחזור בו מכפירתו, יודה בכתב האישום ויורשע.
- כך גם אנו דוחים מכל וכל את טענת ב"כ המערער לפיה בימ"ש קמא לא הסביר למערער את הסדר הטיעון ולא אמר לו שמדובר בהסדר שכן הדברים נסתרים מיניה וביה בתוכן הישיבה ביום 26/9/16 כפי שהובא בסעיף 5 לפסה"ד.
4. אמנם בימ"ש קמא לא קבע במפורש שאינו מאמין למערער, שלא תמך את הבקשה נושא ההחלטה בתצהיר מטעמו, אך מנימוקי ההחלטה, שאנו שותפים להם, עולה בבירור שבימ"ש קמא לא האמין לטענות המערער, במיוחד בכל הקשור למניע שגרם לו, לטענתו, להודות בכתב האישום.

כך במיוחד כאשר בימ"ש קמא לא שינה את החלטתו לאחר ששמע את דברי המערער עצמו ואף אנו לא מוצאים לנכון לעשות כן גם למקרא דברי המערער.

5. הפסיקה נקטה אמנם בגישה מקלה כאשר הבקשה לביטול ההודאה באה בטרם מתן גזה"ד, כפי שהתבקשה במקרה נושא הערעור, ולא לאחר מתן גזה"ד או בהליך הערעור.

עם זאת, על מנת לבחון את כנות הבקשה ואת המניע שגרם להודאה, יש משמעות לחלוף הזמן מאז ניתנה ההודאה בפני ביהמ"ש ועד שהתבקש ביטולה. במקרה שבפנינו חלף זמן רב יחסית מאז נהל המו"מ בין ב"כ הצדדים, שהניב את הסדר הטיעון שבמסגרתו הודה המערער, לבין הגשת הבקשה בכתב לביטול הודאתו.

במהלך אותו זמן התייצב המערער בפני הממונה על עבודות שירות, אליו נשלח ע"י בימ"ש קמא כמימוש הסדר הטיעון וחוות דעתו החיובית התקבלה לפני הגשת הבקשה לביטול הודאת המערער, שמשמעותה ביטול הסדר הטיעון, לרבות עונש מאסר לריצוי בעבודות שירות.

לא מצאנו בחוות דעת הממונה כל רמז לכך שהמערער טען בפניו שאינו מודה בביצוע העבירה שכן חזקה על הממונה שלא היה טורח ומוצא למערער מקום עבודה וקובע מועד לתחילתה אלא היה מחזיר את העניין לבימ"ש קמא.

6. מסיכום האשפוז של המערער בשל אירוע לב שעבר לא עולה כל קשר בינו לבין הודאתו של המערער וגם אם ניקח בחשבון במניין הזמן שחלף מאז הצגת הסדר הטיעון להגשת הבקשה לביטול הודאת המערער את תקופת האשפוז, עדיין מדובר בפרק זמן ארוך שיש בו כדי להצדיק את דחיית הבקשה, בנוסף לנימוקים האחרים.

7. איננו מקבלים את טענת ב"כ המערער לפיה מנסיבות קרות התאונה, כפי שהובאו בראיות המאשימה ובעדות הבוחן גדליה מטעמה, עולה חשש שהרשעת המערער היא הרשעת חף מפשע, שכן ב"כ המערער, שהוא עו"ד מנוסה בתחום ולא נטען כלפיו כשל בייצוג המערער, עיין בכל חומר הראיות שהוגש לבימ"ש קמא ושמע את עדותו הארוכה של הבוחן בקשר למסמכים שנוגעים לאחריות המערער לקרות התאונה הקטלנית, טרם הצגת ההסדר.

8. חזקה על ב"כ המערער, שעשה כל שניתן היה לעשות למען המערער, שלא היה פונה למאשימה בהצעה להסדר טיעון שהתקבלה ע"י המאשימה, גם אם קבלת ההצעה הייתה בשל קשיים ראייתיים שעמדו בפניה, אלא עשה כן רק לאחר שנשמעה עדות הבוחן גדליה בנוכחות הבוחן מטעם ההגנה.

9. כך גם איננו מקבלים את טענת המניע, שהיא הטענה העיקרית המצדיקה, לטענת ב"כ המערער, מתן היתר למערער לחזור בו מהודאתו, שכן איננו מאמינים שב"כ המערער היה משכנע את המערער להודות בגרימת מוות ברשלנות כאשר, לטענתו, היה סיכוי סביר שיזוכה בשל קשיים ראייתיים שעמדו בפני המאשימה רק בשל רתיעתו מההליכים המשפטיים הממושכים.

לא למותר לציין שעד מועד הגשת הבקשה לביטול הודאת המערער התקיימו ישיבות ספורות בלבד, על פי דברי ב"כ המערער בפתח עדותו של הבוחן גדליה הוא ביקש לחקור עדה נוספת אחת מטעם המאשימה ויש להניח שמטעם ההגנה היו אמורים להעיד המערער והבוחן מטעמה.

10. איננו מקבלים את טענת המערער לפיה בקשתו לחזור בו מהודאתו היא רק בשל היותו משוכנע בחפותו, שכן כפי שהמערער הציג את עצמו בדבריו בבימ"ש קמא, אילו זה היה הנימוק לא היה מודה מלכתחילה עפ"י הסדר הטיעון או למצער מבקש לחזור בו מהודאתו מוקדם יותר מהמועד שבו הוגשה הבקשה בכתב ומלכתחילה לא היה מסמיך את בא כוחו לנהל מו"מ עם המאשימה שבסופו הוגש הסדר הטיעון.
- משכך, איננו רואים צורך לדון בטענת "אי כדאיות הבקשה" בכל הקשור לבקשה נושא ההחלטה.
11. אין המקרה שבפנינו דומה בנסיבותיו למקרה נושא ע"פ 6349/11 שניידר (נשימוב) נ' מדינת ישראל, ניתן ביום 10/6/13, פורסם בנבו, שבו נקבע, בין השאר, שמבחן העיתוי הוא כלי עזר משפטי לבחינת כנות המניע של הנאשם להוכיח את חפותו.
- אמנם הבקשה נושא ההחלטה הוגשה זמן קצר לפני הטיעונים לעונש אך חלוף הזמן, בנוסף לנימוקים האחרים שהובאו לעיל, שוללים את המניע הנטען ע"י המערער לבקשתו לבטל את הודאתו.
12. לא למותר לציין שבפסה"ד הנ"ל ביטל ביהמ"ש העליון את הודאת המערער מאחר שהשמיע בפני שירות המבחן גרסה שמעלה ספק אם ביצע את המיוחס לו בכתב האישום המתוקן, שבו הודה, ומאחר והעיד כעד הגנה במשפט שותפו למעשה הנטען וחזר בו מהדברים שבהם הודה במשפט.
13. לאור כל האמור לעיל, אין בנימוקים שהעלה ב"כ המערער בפני בימ"ש קמא ובפנינו משום נימוקים מיוחדים שמצדיקים את ביטול הודאתו של המערער וכפועל יוצא את ביטול פסק הדין של בימ"ש קמא.
14. אנו דוחים את הערעור.
- ניתן היום, יד' שבט תשע"ח (30 ינואר 2018) במעמד ב"כ הצדדים והמערער.